49Ր ՏԱՐԻ Թիւ 1531 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆԻՍ 20 – 3 ՅՈՒԼԻՍ 1906 11 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1324 – 20 ՀԱԶԻՐԱՆ 1322

Journal Armenien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԻՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողոս Ալի ճառատէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیتهدر
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره‌خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անդամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 26 Յունիս 1906

Պերլինի կեանքը։—Ամառուան արձակուրդներ։—Ճամբու նախապատրաստութիւններ։—Կիրակնօրեայ օրագրութիւններ։—Գաղափարային եւ գեղարուեստական պաշտպան պարտեզներ։—Պերլինի գեղարուեստական ցուցահանդեսը եւ Բարիզի սալօնը։— Հայ նկարիչ Վարդան Մախոխեանի յաջողութիւնը եւ իր նկարը։

Հակառակ լարի դիտաւորութեանս, որով կ'ուզէի թերթիդ յարգելի ընթերցողներուն հետ յաճախ խօսիլ գերմանական կեանքին վրայով, անսպասելի ճամբորդութիւններու պատճառով չի կրցայ աւելի շուտով առիթը ունենալ գրելու։ Մասնաւորաբար Պերլինի կեանքը ունի այնքան հետաքրքրաշարժ կողմեր, որոնք կրնան անսպասելի նիւթ մատակարարել ուշադիր դիտողին։

Ամառուան սկսելովը այստեղի համար ալ կը սկսի օդափոխութեան, ճամբորդութեան սեզոնը, և կայարանները աչքառու կերպով կը լեցուին խուռն բազմութիւններով։ Այս ժամանակավրդոյին համար յատուկ կանոնագրութիւններ գործադրութեան կը մտնեն կայարաններու մէջ, մասնաւոր կառախումբեր կ'երթեւեկեն որոշ գիծերու վրայ և ծառայող պաշտօնեաները զգալի կերպով բազմապատկուելով խիստ հրամաններ կը տան, ժողովուրդին հանդէպ ունենալիք իրենց վերաբերումին նկատմամբ։ Հոս գրեթէ չի կայ մէկը, որ իւրաքանչիւր տարի ամառուան արձակուրդ մը չի վայելէ. բարձրագոյն պաշտօնեաներէ սկսած մինչեւ յետին աշխատաւորը մեծ նշանակութիւն մը կուտան այդ օրերուն, որոնք իսկապէս որոշուած են, իրենց հանդարտութիւն և կազդուրում բերելու։ Ամբողջ տարուան մը ընթացքին նախապատրաստութիւններ կը տեսնեն այդ արձակուրդի օրերուն համար, որոնք կրնան երբեմն երեք ամիս և երբեմն ալ երկու օրուան միայն տեւողութիւնը ունենալ։ Երկաթուղիներու և շոգենաւերու ժամանակացոյցերը ու ամարանոց վայրերու քարտէսները առջեւնին առած, երկար բարակ կ'ուսումնասիրեն նոյն ճամբան, ենթադրական ծախքերը կը հաշուեն, ճամբորդութեան ժամերը և բոպէները կը համրեն, անցնելիք գիւղերու, քաղաքներու պատմութիւնները կը կարդան, անոնց «նշանաւոր վայրերու» հետ կանխաւ ծանօթանալու համար. օրուան ժամերը որոշապէս կը բաժնեն, շրջագայութիւններու, օգի, արեւի և ծովի լոգանքներու, նախաճաշի, ճաշի, ընթրիքի և վերջապէս քնանալու համար և դեռ այսպէս հազարմէկ մանրամասնութիւններ, որոնք չեմ գիտեր քանիերորդ անգամը ըլլալով, քննուած, չափուած, կշռուած և ձեւուած ու կրկին փոխուած, նորոգուած և կատարեալագործուած ձեւով մը ամառնային արձակուրդին յատուկ վերջնական յատակագծին մէջ ընդունուած են։

Այսպէս, Գերմանացին, որ ծայր աստիճան disciplineի վարժուած ազգ մըն է, ճամբայ ելլելէ առաջ, վայրկեանը վայրկենին գիտէ իր ապրելիք մէկ քանի օրերուն ամէն փուլերը ու արտանց կը ցաւի որ ամբողջ տարուան մը ընթացքին մէջ, քանի մը հարիւր անգամ մտքով կատարած իր այդ ճամբորդութիւնը, մարմնով անգամ մը միայն ընելու դատապարտուած է։ Ու կը տեսնես որ, ամէնէն հաճոյաստ պաշտօնեաները իսկ հպարտ են, երբ, աշխատանքները իսկ հպարտ են, երբ, աշխատանքները իսկ պիրտի սեղմնելու շուրջը բղխուած և մէյմէկ սիրկառ բերանին, անկուշտ կերպով ու հազարմէկ հիացման բացատրութիւններով կը պատմեն թէ ինչ գեղեցիկ վայրեր այցելած են արձակուրդի օրերուն, ինչ կերպ ապրած են, ճիշդ իրենց նախապէս պատրաստած յայտագրին համաձայն ու որոշուած պիւտժէին սահմաններուն մէջ ու ուրչափ արեւէն այրած գոյն մը ստացած (ասիկա ամէնէն նշանաւոր facteurներէն մէկն է) ու ի՛նչպէս ճիշդ ժամուն ու վայրկենին կրկին իրենց գործին գլուխը գտնուած են ի գոհունակութիւն բոլոցին։

Գրեթէ առանց բացառութեան սակայն, այս կազդուրման համար յատկացուած օրերը յոգնութեան և անհանգստութեան օրեր կը դառնան ճամբորդութեան սիրահարներուն համար և այս պատճառով իսկ, ամէն արձակուրդէ վերադարձող պէսքը կը ղգայ ինքզինքը ի վերջոյ անդամ մը ալ բուժելու և զօրացնելու։ Ասոր համար կիրակի օրերու սղաս ժամերը լաւագոյն առիթը կը ներկայացնեն ու Պերլինի ժողովուրդը արշալոյսին արդէն հիւսելով. նոյն օրուան շրջագայութեան պատրաստութիւնները կը տեսնէ։ Պերլինի շրջակայքը, ինչ որ չատ օտարներու ծանօթ ըլլալու է, խիստ հմայիչ կողմեր ունի։ Ջրային ու անտառային ընդարձակ, գեղեցիկ տեսարաններ, մէկը միւսէն գիրազանց, չաբաթական ծանր աշխատութիւններէ յոգնած ժողովուրդին համար ճշմարիտ հանգստավայրեր են։ Կիրակի օրերը ժողովուրդը խուռն բազմութեամբ կը թողու քաղաքը և դէպի դուրսերը կը խուժէ, մաքուր, ազատ օդին մէջ վայելելու համար բնութեան շռայլութիւնն ընծայած գեղեցկութիւնները։ Ու շոգենաւեր, ձի, կառք, երկբարական թրամուէյներ, օթոմոպիլներ, հեծելանիւներ, շոգեշարժ ու երկկտական երկաթուղիներ և վերջապէս տրամադրելի ուրիշ ամէն տեսակ փոխադրութեան միջոցներ, օրն ի բուն, մինչեւ կէս գիշեր, անհատնում շարքերով, զբաղած են երթեւեկութիւնը կանոնաւորելու և ժողովուրդին պահանջը գոհացնելու։

Անոնք որ առիթը ունին շաբաթուան ուրիշ օրերուն ալ ազատ ժամեր վայելելու (ես ասոնք բնականաբար աւելի բարեկեցիկ և հարուստ դասակարգին պատկանող անհատներն են) և չեն ուզեր քաղաքէն ալ չատ հեռանալ, կ'այցելեն Thiergarten ըսուած ընդարձակ հանրային պարտէզը, որ հինալի խորունկ անտառ մըն է իսկապէս, քաղաքին կեդրոնը, զարդարուած լճակներով, կամուրջներով, արձաններով, շատրուաններով և երկտարեան ու օդային կազի լուսաւորութեամբ։

Ամէնէն աւելի քաջողական զօրութիւն ունի սակայն, ժողովուրդին ազնուագոյն դասակարգին համար, կայսերական գեղարուեստական ցուցահանդէսը և իր պալատը, պարտէզը։ Հոս այցելողները կը վայելեն ոչ թէ միայն այդ սքանչելի կերպով յարդարուած պարտէզին գեղեցկութիւնները, զով օդը, երեկոյեան բացօդեայ ընթերկոյս հաճոյքը, երկու մեծ օրքէսթրներու երաժշտութիւնը ու հարարաւոր ելեկտրական լամպաներու մոգական լուսաւորութիւնը, այլ նաեւ միջազգային գեղարուեստանդէսին ընծայած հոգեկան հրճուանքը։

Այս ցուցանդէսը, որ ամէն տարի կանոնաւորաբար Մայիս ամսուն կէսին կը բացուի, հանրային կրթութեան նախարարին ներկայութեան, մօտ չորս ամսուան տեւողութիւն մը ունի և կը ներկայացնէ գերմանական և օտար նշանաւոր նկարիչներու, արձանագործներու, փորագրիչներու և ուրիշ գեղարուեստական ճիւղերով զբաղող վարպետներու լաւագոյն գործերը։ Կայսերական գեղարուեստական ակադեմիէն ընտրուած բրօֆէսէօրներու խումբ մը, խիստ ու մանրազնին քննութեամբ կը զատէ բոլոր ներկայացող գործերը ու ցուցադրութեան անյարմարները մերժելով, մնացածներով գեղարուեստական պալատին սրահները կը զարդարէ։ Մասնաւորապէս այս տարի, տեղի պակասութեան պատճառով, գեղատեսիլներու քննութիւնը խիստ և անողոք եղած է ու ինչպէս կ'ըսեն ներկայացող գործերէն աւելի քան 50% մերժուած է։ Սրահներու կէսը յատկացուած է վերջին կէս դարու ընթացքին մէջ Գերմանիոյ տուած ամէնէն մեծ նկարիչներու գլխաւոր գործերուն ցուցադրութեան։ Մէնցլը, Լէմպախ, Վէրները, Լայպլը, Բէօքլինը, Պրախթ, Կուտէ և այլն իրենց լաւագոյն աշխատութիւնները ունին հոն, դրսը կարդալիր մասնախումբը մեծ փութաջանութեամբ մատնաւորներէ ու միջոցներէ հաւաքելով, ցուցադրած է։ Այս պարագաներուն շնորհիւ է որ այս տարի ցուցահանդէսը այցելողները նկարներու ամենատարբեր ու ճոխ հաւաքածոյ մը կը դտնեն։

Դիպուածը այնպէս ուղեց, որ այս տարի առիթը ունենամ Բարիզի Սալօնին vernissageին ներկայ դտնուիլ։ Հանրապետութեան նախագահին բացումէն և առաջին պտոյտէն վերջ, ժողովուրդին առաջին խուժումին հետ ալ ներս սպրդեցայ գեղարուեստական անադին պալատին ու ժամերով պտտեցայ այդ լաբիւրինթոսին ամէն կողմերը։ Պերլինի ցուցանդէսին հետ բաղդատելով, Բարիզինը չատ աւելի ճոխ է իր արձանագործութեան եւ գրչիների փորագրութեան ճիւղերով, սակայն իւրանկարներու մասը զգալի կերպով տիար ու աղքատ է։ Հոն աւելի portraiի ճիւղը աչքի կը զարնէ ու տիրող նկարչական ուղղութիւնը որոշապէս կը պատկերացնէ ազգային նկարագրի ինքնայատուկ գիծեր, ինչպէս գերազոյն sensibilité մը, թեթեւ ու ոստոստուն աշխատելու մէթոտ մը, գեղեցիկ գիւտեր, որոնք ապահովաբար երկար ու խորունկ ուսումնասիրութիւններէ չէ որ բղխած են, այլ ընտրեալ ստեղծագործներու, վառ փանթէզիներու surpriseներն են։ Իսկ հոս ընդհանուրին, պատկերներու մեծամասնութիւնը, լուրջ ու յամառ ուսումնասիրութիւններու, յարատեւ ու մէթոտիք աշխատութիւններու արդիւնքն է ու ամբողջութիւնը, դիտողին վրայ անի՛նչած սա տպաւորութիւնը կը թողու որ Գեղարուեստը հոս դիսեանակնօրէն և ատիճանական մշակմամբ խնամուած, ստրմուած ու այդպէսով աւելի առուշ ու հաստատուն հիմերու վրայ դրուած է։

Մեծ ուրախութեամբ ու գոհունակութիւնամբ կը կարդամ գեղարուեստական քաթալոկին մէջ, ծանօթ հայ նկարիչ Պ. Վարդան Մախոխեանի անունը։ Համակրելի երիտասարդ արուեստագէտը, այս անգամ ալ, հակառակ եղած խիստ դնահատումներու և քննութիւններու, յաջողած է իր չենած մէկ մեծադիր նկարը ցուցադրել տալ գերման մեծատոհմ նկարիչներու գործերուն քով։ Լաւագոյն սրահներէն մէկուն մէջ է որ կը հանդիպիմ այդ ծովանկարին, որ Monacone (Caprie) վերտառութիւնը կը կրէ։ Կապոյտ հաղգարտ ծովը աւիքներով ցոլցլացող հանդարտ ու թափանցիկ ծով մը, որուն մէջտեղը, մամուտ ժայռերով, գոհարանման կղզեակ մը կը բարձրանայ։ Ձախ կողմէն, բարձր, վէս ու ցից ժայռերէ կազմուած եզերքը դէպի ծովը կ'երկարի, հեռուէնտ մէնէ չդարչի մը եւ անին անհետանալու համար։ Motifը ա՛նքան ճարտարութեամբ ընտրուած է և արուեստագէտը կրցած է իրմէն ա՛նքան զգացում ու բանաստեղծութիւն ներարկել գեղեցիկ վրայ, որ ծարդ կատարելապէս կը գրաւուի, ինքզինքը իրապէս Բնութեան գիրկը փոխադրուած կարծելով։

Ինչպէս կը տեղեկանամ, հրատարակչական մեծ ընկերութիւն մը, բարձր գնով մենաշնորհը ապահոված է իրեն հրատարակած մէկ քանի պատկերազարդ հանդէսներուն մէջ, Մախոխեանի նկարը արտատպելու։ Այս գովելի յաջողութիւնը անշուշտ նոր ազդակ մը պիտի ըլլայ արուեստագէտին համար, յարատեւ ու տոկուն աշխատութեամբ հետզհետէ մեծ անուն մը շահելու, նոյնիսկ գերմանական մայրաքաղաքին մէջ։

ՀՐԱՆԴ Ց. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՐ ՏՂԱՔԸ

Մեր վարժարաններէն մէկ քանիները գեղեցիկ մտածումը ունեցած էին վերջերս, զարնուն եղանակին առիթով գաւառային զբօսական պտոյտներ կազմակերպելու, որոնք կոչուած են տղոց մարմնակրթանքի միջոցներ ըլլալ։ Մանկավարժական և բժշկական խրթին տեսութիւններու մէջ մտնելու պէսք չկայ՝ բացատրելու համար թէ ո՛ր աստիճան կենսական կարեւորութիւն մը ունին այս տեսակ զբօսանքները զբաղոցական սերունդին համար, զբօսանքներ՝ տրուած ո՛չ թէ զբաղոցի մը պարտէզին անձուկ շրջանակին մէջ, ուր մթնոլորտին նեղութիւնը կը ճնչէ տղոց վրայ, այլ ընդարձակ գաւառավայրերու մէջ և կանաչորակ արձակ մարգագետիններու վրայ, ուր տղան լայն ասպարէզ կը գտնէ իր ուսողութեանը, իր հոգին, և իր կուծքը լիաթոք կը շնչէ մաքուր ու կենսատու օդը լայնատարած բացատեղներուն։ Գարնան գեղանի հրապոյրները կրկնապէս կ'աւելցնեն հաճոյքը այս զբօսանքներուն, և տղաք ո՛չ միայն գեղեցիկ ժամանց մը վայելած ըլլալու գոհունակութիւնը կ'ունենան, ինչ որ իրենց զբօսասէր հոգիին համար այնչափ քաղցրալի է, այլ նաեւ կը վայելեն անփոխարինելի բան մը, մարմնական այն կազդուրումը և հոգիին հանգիստը, որոնց պէսք ունին ամէն բանէ դերազանց կարեւորութեամբ մը։ Ահա այն պէսքին է որ գոհացում կուտայէն մէկ քանին մեր վարժարաններէն, որոնց օրինակին հետեւիլ յանձնարարելի պիտի ըլլար մեր կրթական ամէն վարիչներուն, ընդունելի եղաք այդ պէսքին մեծ կարեւորութիւնը։ Թող մեր դէմ չհանեն ոմանք այն առարկութիւնը թէ տեղերու հեռաւորութիւնը և մօտակայ զբօսավայրերու պակասը՝ կ'արգիլեն զիրենք գոհացում տալէ այդ նպատակին։ Բնութեան առատ պարգեւներովը օժտուած այն վայրին մէջ, ուր կ'ապրինք, դժուար չէ վարժարանի մը տարին մէկ քանի անգամ զբօսական պտոյտներու համար տեղ հայթայթել՝ երբ կամքը չպակսիր։ Մանաւանդ այս նպատակին համար գաղրոցական տղաքն ալ չեն խուսափիր իրենք իրենց դրամէն հայթայթելու ճամբու ծախքը, ինչ որ կրկնապէս կը դիւրացնէ գործը։ Այս օրինակելի դաշտահանդէսներուն մէջ մասնաւորապէս մեզ զբաղեցնող պարագայ մը կայ որ բուն ոգին կը կազմէ մեր յօդուածին։

Երեսուն ամէն կասարելութեանը եւ կարգապահական օրինաւորութեանը մէջ, այդ դաշտահանդէսներուն մէջ մանաւորապէս կը պակսէր բան մը, որուն անդրադառնալ խիստ կարեւոր կը նկատենք, որովհետեւ այդ պարագան չվերաբերիր մասնաւոր թերի մը, այլ անոր երեան հանած պակասը ընդհանուր է գրեթէ մեր բոլոր վարժարաններու մէջ։

Ուշադրաւ կերպով դիտելի էր այդ դաշտահանդէսներուն մէջ թէ տղաքը որոնք իրենց զբօսանքները կատարեալ ընելու համար բան մը պակաս չէին թողուր, կը թերանային հանրական պահանջքի մը մէջ, որուն լրացումը ամէն կերպով բաղձալի և օգտակար պիտի ըլլար։ Անոնք՝ առաջնորդներու համար իրենց զբաղոցական երգերուն և պարերուն մէջ, կը կարօտէին արտաքին օժանդակութիւնը երաժշտական գործիքին, ինչ որ իրենք իրենց մէջ կրնային լրացնել, եթէ այդ մասին մտածուած ըլլար։ Անոնց մէջ չատհասս տղաքները և աղջիկները չէ որ կը պակսէին։ Արդ, կարելի չէ՞ր որ անոնք իրենք լրացնէին իրենց երաժշտական ոյժերը, քանի որ ատոր մէջ անհնարութիւն մը չկայ։ Վիճելու պէսք չկայ թէ՝ երաժշտական արուեստին ուսումը որչափ կարեւոր է զբաղոցական տղոց համար և այդ ուսումը զբաղոցէն սկսիլ՝ որչափ նպատակայարմար։ Երբ այս մասին մտածուած ըլլար՝ և տղաք վարժեցուցած ըլլային երաժշտական մշակումի, անոնք կարող պիտի ըլլային իրենց երգերը և պարերը առաջնորդել իրենց մանկական նուագով ինչ որ չատ աւելի հաճելի պիտի ըլլար, քան օժանդակութիւնը լանքերեանի մը, որովհետեւ այդ կերպով, տղաք մասնաւոր ոգեւորութիւն մը պիտի կրնային գտնել իրենց երգուած քին մէջ, և մասնաւոր կերպով մը վարժուած ըլլալով պարերու եղանակին մէջ ցոյց պիտի տային բացառիկ կարգապահութիւն մը և համաչափութիւն մը, քանի որ պարերու արուեստան ալ, ուղղակի առնչութեան մէջ կը գտնուի երաժշտական արուեստին հետ. երբ արդէն պարին օրէնքները ճշդիւն կերպով դիտցող մըն է որ կ'ածէ նուագը, տարբեր չնչտ մը կը դնէ անոր մէջ, և փոխադարձաբար երբ երաժշտութիւնը ճանչցող մըն է որ կը պարէ, իր ոտքերուն ու մարմինին կուտայ այն տեսակ չնորհալիութիւն մը՝ որ պարզապէս կը հիացնէ դիտողը։ Եւ երբ տղան դիտէ պարը, և անհուն հաճոյքով մը կը նուիրուի անոր, պէսք է գիտնայ նաեւ երաժշտութիւնը և փոխադարձաբար, որպէս զի կատարեալ ըլլան անոնք և գիւրաբ լրացնեն, քանի որ անոնք մէկտեղ ծնած են և մէկտեղ կ'ընթանան, նախնական դարերէ ի վեր։ Աս ըսելով չենք ուզեր անպատճառ դիտել տալ թէ տղաքը պէսք է երաժշտութիւնը սովրին որպէս զի կարենան միմիայն դաշտահանդէսի մէջ իրենց պէսքը լրացնել. այլ ինչ որ ա՛ւելի որոշապէս չեշտել կուզենք սա է թէ երաժշտական ուսումը պէսք է ներմուծուի մեր վարժարաններուն մէջ և հոսկէց սկսի։ Անգամ մը ընդունելէ եւ ճշմարտութիւնը այս պէսքին դժուար չէ խորհիլ զայն իրականացնող միջոցներուն վրայ. անհնարութիւն մը չկայ գործին մէջ։ Օտար վարժարանները մեր աչքին առջեւն են։ Հոն ուսուցչական մարմնին մասնաւոր մարգանքներուն հաւասար կարեւորութիւն տուած է նաեւ երաժշտական ուսման, և հազուադէպ բան չէ տեսնել՝ այդ վարժարանները յաճախող տղաք՝ որոնք առաւօտեան իրենց թեւին տակ առած երաժշտական գործիք մը կը դնեն այն յարկերը՝ ուր մասնաւոր ուսումներուն տաղտուկը կը փարատեն տանն տանն երաժշտութեան հոգեղուարճ ու կենսապարար եղանակներով և պարերու հաճոյալի զբօսանքներով։ Ինչո՞ւ նոյն բանը պակսի նաեւ մեր վարժարաններէն, ուր տղաք լաւագոյն առիթ մը ունին, աւելի դիւրաբ ըմբռնելու դանոնք իրենց փոքրիկ տարիքին մէջ և այդպէսով կրթել զիրենք գեղարուեստի այդ ճիւղերով, երբ կուզենք կրթել զիրենք մասնաւորապէս մէջ։ Կարելի է ըսել որ նոյնչափ կենսական չէ անոր պէսքը, որչափ են երկար չարքերը մեծամեծ «ուրիշներուն։ Աւելորդ խակ է ծանրանալ գեղարուեստի՝ սոյն օգտին վրայ քանի որ անոնք այնչափ բացայայտ են։ Այս էր որ կ'ուզէինք ուշադրութիւնը յանձնել դպրոցական սեսուչներուն, սպասելով և բաղձալով նկատառմանը, որովհետեւ դեղեցիկ արդիւնքներ կախում ունին անկէ, դպրոցական սերունդին բարեաղ կազմութեանը համար։

Խ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ
Մասնագէտ պարի

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 58

Վեպին բիւր ուրբաթ պէտք էր ըլլալ 56, երկուշաբթի 57։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ

Ուղեւորները կեանքի ու մահուան մէջ սարուբեր, երկու վառ արարածներու երգիծանքէն կազմած, բոլորովին կորսնցուցած էին իրենց ղգացողութիւնը։ Միեւնոյն ժամանակ, հոսանքն ալ դադար առած չունէր, որ խօլական վազքով մը առաջ սուրացնելով նաւակը, մէկ քանի վայրկեան եւ բոլորովին հեռացուց զանոնք գեսեզերքէն։

Նաւապետ ՃՕՆ Վակ ու վատ Նաթի Բարքէլ հիմա հեռացած էին այլ եւս ուղեւորներուն աչքէն, որոնց բարկութիւնն ալ տեղի տուած էր անդիմադրելի երկիւղի մը քանի որ ծովացած գետին մակերեսին վրայ նաւակը կը սուրար առանց թեւաձիի, առանց դեկի, ու առանց ուղղութեան։

Նօտար Մր. Վիլֆրիտ բոլորովին յիմարի մը երեւոյթը առնելով, ամբողջ ուժովը նաւակին եզերքին կառչած աղեկտուր ձայնով կը պոռար,

— Ա՛խ ես գիտէի, ես գիտէի այսպէս ըլլալը, բայց ի՞նչ օգուտ։

Միւս ուղեւորներն ալ նօտարէն նուազ յուզուած չէին։ Ամէնքն ալ յուսահատ ու սրտաբեկ՝ մահերու ամէնէն սոսկալիներն կը սպասէին երբ մօտակայ ջրվէժին բարձունքէն վար սահէր նաւակը ու ջարդ ու փշուր ըլլար։

Սըր Տավիտ Գուրնէմընը յուսահատ ճիգով մը փարած էր աղջկան, և աչքերը զորս այնչափ քինախնդրութեամբ ուղղած էր երկու սրիկաներուն, հիմա, սեւեռած էր Սըր ՃԷյմս Կուպիի վրայ, զոր այս ամբողջ վտանգներուն միակ պատճառ կը նկատէր։ Մինչդեռ խելքն երիտասարդը առանց կռահելու աներջը իրեն նկատմամբ տածած յոռի զգացումները, միջոց մը կը խորհէր այս խուժդուժ մահէն ազատելու համար։

Նաւակը որ գլխու պտոյտ պատճառելու չափ կը սուրար նեռի արագութեամբ, այլեւս բացարձակապէս մօտեցած էր ջրվէժին։ Երեք չորս վայրկեանէն վար պիտի գահավիժէին, ուր սոսկալի տանջանքներու մէջ վերջ պիտի տրուէր իրենց կեանքին։ Ջուրերու ճողփիւնը հարիւրաւոր կատաղի գազաններու ոռնումը կ'յիշեցնէր, որուն անդամալուսնի գոյն իսկ բաւական էր ամէնէն սրտոտներն անդամ մահացնելու։ Ալիքներուն սաստկութիւնէն այնչափ խոշոր փրփուրներ կը տարածուէին դեսին վրայ, որոնք ո՛չ թէ նաւակին մէջ դտնուողներուն, այլ ցամաքէն դիտողներուն անդամ մահ կ'սպառնային։ Վարկեան մը եկաւ որ ուղեւորներուն սիրտի բաբախումը անդամ դադրեցաւ, ու աչքերն սկսաւ մթնիլ։ Մր. Վիլֆրիտ բոլորովին ինքզինքը կորուսած, ոտքի ելաւ նաւակին մէջ, ու ողորմելի ձայնով մը

—Օգնութի՛ւն, դոչեց, օգնութի՛ւն, լմնցա՛նք, փճացա՛նք, օգնութի՛ւն...

Դժբաղդ նօտարին ձայնը օդին մէջ միայն դատ իր արձագանգը։ Ոչ ոք կար որ օգնէր իրենց։ Նօտարը այս անդամ վտանգին արհաւիրքէն խելայեղած, գլխորեցաւ նաւակին մէջ, ու իրենց սպասող դառն ապագան աչքերուն առջեւ բերաւ։ Ամէնքն ալ յուսահատ ու սարսափեալ՝ մինչ մը ամենայն ոյժերնին ի գործ դնելով, ինքզինքնին ազատելու համար կը ջանային։ Ամենայն ոյժերնին ի գործ դնելով, ինքզինքնին ազատելու համար կը ջանային։ Միայն Սիրանոյշ կը մնար անշարժ։ Ինչպէս կրնար ազատիլ՝ երբ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԳԵՐՄԱՆ ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ.— Գերման մամուլն ներկայացուցիչներուն այցելութիւնը պաշտօնապէս վերջացաւ Երկ. օր։ Առաւօտուն պատասխանեցին Տէր Նիւզի հրաւէրին, պտոյտ մը կատարելու Թէմզի վրայ, Զէյրինկ Քրօսէն մինչեւ Կրինիչ։ Քաղաքապետը ընդունեց զիրենք, յետոյ Կրինիչի երեսփոխան Մր. Ճէքսըն գերման հիւրերը ընդունեց քանի մը արտադրի բաւերով և տարաբնոյն աշխարհահռչակ դիտարանը, որ կառուցուած է բլուրի մը վրայ հիանալի բաւքի մը մէջտեղ, և որկից կ'երեւին Լոնտոնի մեծագոյն մասը և Թէմզիի ընթացքը իր բովանդակ ընդարձակութեամբ։ Յետոյ Կրինիչի մէկ պանդոկին մէջ ճաշ տալէ ունեցաւ նախագահութեամբ Տէր Նիւզի խմբագրապետ Մր. Կարտինրրի, որ բաժակ առաջարկեց Լուսաւորութագաւորին և Վիկտէլմ կայսեր համար։ Յետոյ Լորտ Ռրոս բաժակ առաջարկեց անգլեւգերմանական բարեկամութեան։ «Կը յուսամ որ, ըսաւ, տեա՛րք իմ, Անգլիոյ մէջ ձեր ընակութեան միջոցին բարեկամական ցոյցերու ամբողջ շարք մը ընդունեցիք։ Ո՛րքան որ պարտէլի բան ըլլայ դէմ առ դէմ սիրալիր բաւեր լսել շարունակ, բայց աւելի կարեւոր է որ այսպիսի բարեկամութիւններ բացակայութեան միջոցին ալ ըսուին։ Կոյր եղած կ'ըլլանք, եթէ ուզենք ուրանալ թէ ժամանակ եղաւ որ մեր երկու Տէրութեանց միջեւ յարաբերութիւնները չատ լաւ չէին։ Թիւրիմացութիւնները և փոխադարձ անսիրելութիւնները դիւանագիտական կարգին չէին վերաբերեր, այլ աւելի փափուկ բնութիւն մը ունէին։ Անոնց ծագումը ա՛նսպիսի զգացումներէ կը բղխէր որ կարելի չէ բաւերու մէջ պարփակել զանոնք, և այս պատճառաւ իսկ աւելի դժուար էր անոնց դարմանը գտնել։ Բայց հիմա Անգլիոյ և Գերմանիոյ մէջ Մամուլը անժխտելի ոյժ մը դարձած է, որ ծանրակշիռ և բարձր ձայնով մը կրնայ խօսիլ եւրոպական ո և է Խորհրդարանի մը պէս, և հետեւաբար Եւրոպայի մամուլին վրայ ծանր պատասխանատուութիւն մը կը ծանրանայ։ Մամուլը պարտաւոր է մեր երկու երկիրներուն միջեւ բղխող դժուարութիւնները հարթել և բառնալ, ներկայացուած իրերը ամէն բանէ առաջ ճշդութեամբ դատել և աշխատիլ անոնց լուսաբանութեան համար։ Վստահ եմ թէ երկու երկիրներուն մամուլը դիտակից է իր այս գործին, և համոզուած եմ որ Գերմանիա և Անգլիա, եթէ ոչ նոյն ճամբուն վրայ, բայց բարեկամութեամբ իրարու հետ պիտի մտնեն այն պողոտայն վրայ, որ կը տանի դէպի բարօրութիւն և դէպի աւելի բարձր քաղաքակրթութիւն մը։»

Մեծ ծափերով ընդունուած այս բանախօսութեան պատասխանեց Քէօլնիշէ Զայթունկի խմբագիր Տր. Բոսէ։ Իր շնորհակալութիւնը յայտնեց այն ջերմ հիւրասիրութեան համար, որ ամէնուրեք ցոյց տրուեցաւ գերման օրագրողներուն հանդէպ, և չեշտեց որ այցելութիւնը փոխադարձ թիւրիմացութիւնները բառնայ։ «Կ'ուզենք որ, ըսաւ Տր. Բոսէ, չարուին այն բարեկամութիւնները, զորս այս երկու աղգերը իրարու և ուրիշներու հետ կնքած են։ Ֆրանսայէ դէմ ո՛չ մէկ ատելութիւն, ո՛չ մէկ թշնամութիւն ունինք, և երբ Ֆրանսական մեծ ազգին մամուլը իր ձեռքը մեզի երկարէ, սրտագին բարեկամութեամբ և յայտնի գոհունակութեամբ պիտի սեղմուի։»

Ճաշէն վերջ ներկաները աչքէ անցուցին Կրինիչի հիւանդանոցը և յետոյ մակոյկներով Լոնտոն դարձան։

Երեկոյին գերման խմբագիրները ճաշի հիւրընկացան Ալիքէա Բուչիտի սպարանքը։ Այս հրաւէրը անհատական էր։ Ի մէջ այլոց ներկայ էին նաև գերման դեսպան կոմս Մէթէրնիխ և իշխան Շեթզլպէրկ—Վէրնիրոտ։

Տէրի Նիւզ գերման այցելուներուն վրայ իր խմբագրականին վերնագիր դրած է.— «Կրկին տեսութիւն», և կ'ըսէ.— «Կը հաւատանք որ այս այցելութիւնը նշանագրոյշ մը պիտի ըլլայ գերման Ժողովուրդին հետ մեր յարաբերութեանց պատմութեան մէջ, և համոզուած ենք որ այս այցելութեան բարի արդիւնքները երկար ժամանակ պիտի տեւէ։ Գերմանիոյ ամէնէն ազդեցիկ թերթին՝ Քէօլնիշէ Զայթունկի խմբագրապետ Տր. Բոսէի ըրած դիտողութիւնը մանաւանդ հատիկ մըն է, որ, ինչպէս կը յուսանք, հարուստ պտղաբերութիւն պիտի բերէ։ Տր. Բոսէ ըսաւ.— «Մենք գերմանացիքս անդլեւֆրանսական համաձայնութեան մասին կ'ըսինք Շիլլէրի հետ.— «Խնդրե՛մ, թոդէ՛ր որ ես ալ ձեր խումբին մէջ երրորդ ըլլամ։» Այս խօսքին կը պատասխանենք ի սրտէ.— «Բարի եկի՛ք, հաձա՛ր բարի։»

Գերման խմբագիրներուն մեծագոյն մասը ուրբաթ կէս օրէ առաջ Բլիմութ գացին, ուրկէց կէս օրէ վերջ ճամբայ ելան Գերմանիա դառնալու։

Մեկնելէ առաջ խնդրեցին անգլիացի խմբագիրներէն որ իրենք ալ փոխադարձ այցելութեան համար Պերլին երթան։ Նորտսայտչէ շրգենաւային ընկերութիւնը յայտարարեց թէ պատրաստ է իր ամէնէն գեղեցիկ շոգենաւովը անգլիացի խմբագիրները Համպուրգ տանիլ և վերադարձնել։ Եթէ կարելի ըլլայ, այս փոխադարձ այցելութիւնը պիտի ունենայ յառաջիկայ աշնան շրջանին մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ.— Սեպտեմբերուն Վիեննա պիտի այցելէ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտին պետ զօրավար Բալիին, որ այս առթիւ Ցիրանց Եռգէֆ կայսեր պիտի ներկայանայ, և ներկայ պիտի ըլլայ նաև Աւստրիական բանակին ռազմախորհրդներուն։

ՍՊԱՆԻՈՅ ՆՈՐ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.— Հանգուցեալ Ալմօտօվար դուքսին յաջորդ նշանակուած Բէրէզ Քապալլէրօ Մարօքի ժողովին գումարումէն առաջ գրէթէ անծանօթ դէմք մըն էր դիւանագիտութեան մէջ։ Առաջին անգամ Ալճեզիրասի մէջ իբրեւ Սպանիոյ երկրորդ պատուիրակ ուրիշ ունեցաւ առաջնակարգ դիրք մը բրնելու իր երկրին շահերուն պաշտպանութեան մէջ։ Բէրէզ Քապալլէրօ կը մասնակցէր այն հինգ անդամէ բաղկացեալ մասնախումբին, որուն յանձնուած էր Մարօքի մէջ զէնքերու մաքրանենգութեան դժուարին հարցը ուսումնասիրելու և տեղեկագրելու պաշտօնը։

ՆՈՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԻՄՄՆԱՍԱՐԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՒՈՒՆ ՎՐԱՑ.— Գործօն ծառայութեան սահմանեալ տարիքը անցած ըլլալով, Զինուորական Բարձրագոյն Խորհուրդին դէր նախագահ և գերման սահմանագլխին կարեւոր ուժերուն հրամատար զօրավար Պրիժէռ Ֆրանսական բանակին պահեստին փոխանցուեցաւ։ Արեւելեան սահմանագլխին վրայ իրեն կը յաջորդէ զօրավար Ակէօն, բայց առանց դէր նախագահ ընլալու զինուորական ատեանին, որովհետեւ կառավարութիւնը այդ պաշտօնը պիտի ջնջէ։ Զօրավարը երկուշաբթի օր Մէտօտնի մէջ իր վերջին զօրահանդէսը կատարեց և ապա Բարիզ դարձաւ իր ընտանիքով։ Զօրավար Պրիժէռ հիմա Հռովմայեցի կենկենատոսին պէս պիտի ընէ, այսինքն իր ագարակը քաշուելով Օրլէանի մօտ պիտի հսկէ իր գործաւորներուն և և այլն։ Զօրավարը մինչեւ հիմա ամաթէօռ երկրագործ մը եղած էր, այսուհետեւ գործնական պիտի ըլլայ։ Զօրավար Պրիժէռ 65 տարեկան է, նախ թնդանօթաձիգ գունդին մէջ մտաւ, և 1870ին Պաղէնի հետ կը գտնուէր Մէցի մէջ։ Գերմանացիներուն ձեռքէն փախչելով Ֆրանսա դարձաւ, կռուեցաւ Լուառի բանակին մէջ, և յետոյ Ֆրանսայի ափերկեան գաղթավայրը գնաց ծառայելու։ 1881ին միայն գնդապետ եղաւ։ 1890ին զօրաբաժնի հրամատար եղաւ, Բարսօ նախագահին ընդհանուր քարտուղար ըլլալէ վերջ։ Վերջին տարիներուն Պրիժէռ Բարիզի զինուորական կառավարիչ եղաւ, և 1900ին զինուորական բարձրագոյն ատեանին դէր նախագահ և վերին հրամատար ֆրանսերբուսական սահմանագլխի բանակին։ Իր յաջորդը՝ զօրավար Ակէօն, Նորմանտայի մէն է 61 տարեկան։ 1870ին Ռէնի բանակին մէջ էր, քանի մը տարի զօրաբաժնի մը հրամատար եղաւ, Ֆէլիքս Ֆոռի ժամանակ Էլիզէի զինուորական գիւանապետն էր։

ՄԵՂՈՒՆ ԴԱՐՄԱՆ ՑՕԴԱՑԱՒԻ ՀԱՄԱՐ.— Անցեալ Դշ. օր Ֆիլատէլֆիոյ մէջ Ցիրանք Մէքլին իր կռնակը բանալով, թոյլ տուաւ որ հարիւր մեղուներ խայթեն իր միսը՝ իբրեւ փորձ մը ապացուցանելու համար թէ այս միջատին խայթուածքը դեղթափ մըն է յօդացաւի դէմ։ Փորձը տեղի ունեցաւ Մր. Մէյսրրի մեղուանոցին մէջ, ձէնքինթաուն։ 2000 հոգի հաւաքուած էին մեղուները և իրենց սովորութիւնները քննելու։ Մէքլին յօդացաւէ տառապող մըն է։ Բացատրեց թէ քանի մը տարի առաջ մեղուները խայթած էին զինքը դիպուածով, և երկրորդ օրը տեսաւ որ յօդացաւը չքնեց։ Երբ երկրորդ անգամ տառապեցաւ, նոյնը փորձեց յաջող կերպով։

Մէքլինի վարդապետութեան ջատագով մը, Հէնրի Թուխինկի և ուրիշ մը բացին իրենց թեւերը և խայթել տուին մեղուներուն։

ՄԻԼԻՈՆԱՏԷՐԻՆ ՈՃԻՐԸ.— ՏՐԱՄԻՆ ՊԱՏՃԱՌՆԵՐԸ.— Երէկ, մանրամասնօրէն գրած էինք թէ Բիթսպուրկցի միլիոնատէր երիտասարդ Մր. Թ., անգլիացի Լորտ Եարմութի անդրանիկը, սպաննեց ամերիկացի մեծահարուստ և նշանաւոր ճարտարապետ Մր. Հուայթը, կոյր նախանձով մը, որուն քանի մը պարագաներն ալ պարզած էինք։ Հետեւեալ նոր մանրամասնութիւնները, Լոնտոնի Եչ. և Ուրբաթի թերթերէն առնելով կը ներկայացնենք մեր ընթերցողներուն.—

Ինչպէս կ'ըլլայ որ Մր. Սթէնֆօրտ Հուայթ, ամուսնացեալ մարդ մը, ամերիկեան ընկերութեան մէկ յարգելի անդամը, երիտասարդական տաք կեանքը անցուցած մարդ մը, ա՛յն ատիճան անբանաւոր առեւտրութիւն ներշնչած է, նոյն իսկ Տիկին Թոյի, այդ երբեմնի գեղանի Օր. Նէսպիթի։ «Ան փնացուց իմ կինս, արժանի էր այս բանին», ըսաւ Թ. սպանութենէն վերջ, բայց այնուհետեւ ո՛չ երիտասարդ միլիոնատէրը, ոչ իր կինը և ոչ ուրիշ մը յառաջ չեկան լուսաւորելու հանրային հետաքրքրութիւնը։

Բնականաբար ըսի—բաւներ չեն պակսիր Մր. Հուայթի՝ տիկին Թոյի հետ կարծեցեալ յարաբերութեանց վրայ, իր ամուսնութենէն թէ՛ յառաջ եւ թէ ետքը, բայց այս զրոյցները մեծ մասամբ անպատասխանատու են և անքննելի։ Ճարտարապետին մարմինը դեռ չպաղած, սկսան պատմութիւնները ծայր տալ ա՛յն մասը թէ ի՞նչպէս Մր. Հուայթ առաջին անգամ հանդիպեցաւ Օր. Նէսպիթի այս վերջինին տանտիրոջ տարեկան հասակին մէջ, անոր գրամ հայթայթեց, անոր եղբայրը դպրոց ղրկեց, թէ ի՞նչպէս Տէր և Տիկին Հուայթ յանկարծ իրարու հետ աւրուեցան, և այն։ բայց բոլոր այս յայտարարութիւններն անորոշ և պատի պատ էին, և մեծ մասամբ տպագրուած հակասութիւններու բոլոր այս ապշեցուցիչ լաբիւրինթոսը ամերիկեան մամուլին արտադրոյ մասին գլուխ էր։ Ամերիկեան ժողովուրդը այս տեսակ բաներու վարժուած է, և չի հաւատար մինչեւ որ քննութիւնը երդմամբ չհաստատուին դատավարութեան միջոցին։

Երկու իրողութիւններ սակայն բացարձակապէս ստոյգ են։ Առաջին, Մր. Հուայթ քիչ մը պոհեմական սովորութեանց տէր մարդ էր, յաճախ թատրական բարեկամներու հայկերոյթ կուտար իր ալսատանոցին մէջ, որ կը գտնուէր Մէտիսըն հրապարակին աշարակներէն մէկուն մէջ, մօտ ա՛յն թատրոնին, ուր սպաննուեցաւ՝ այդ թատրական բարեկամներէն մին ալ Օր. Նէսպիթն էր։ Երկրորդ իրողութիւնը սա՛ է թէ Մր. Հուայթ այդ աղջիկը իր ամուսնութենէն շատ առաջ կը ճանչնար։

Այս երկու իրողութիւններէն դուրս միացեալները տարակոյս և հակասութիւն են միայն։ Տիկին Թ. իրաւ է թէ իր մտերիմ բարեկամներուն խմբագրած է որ Մր. Հուայթ կը չտուներակէր հաղորդակցիլ իրեն հետ՝ յորմէ հետեւ պատուոյ խօսք տուած էր իր ամուսնին (Թ.) թէ երբեք այլեւս պիտի չտեսնուէր անոր հետ։ Այս կարծեցեալ հաղորդակցութեան վրայ պիտի ծանրանան մարդասպանին փաստաբանները դատավարութեան միջոցին, իբրեւ բուն պատճառ Մր. Թոյի սպանող կատաղութեան։ Տիկին Թ. իր ամուսնին փաստաբաններուն պատմեց թէ իր ամուսնութենէն ի վեր շատ մը նամակներ ստացած է Մր. Հուայթէն։ Ասոնցմէ մին անցեալ օր իր հագուստի սեղանին վրայ նետեց, և իր ամուսնոյը գրասեղանին մէջ և կատղեցաւ, վրէժխնդրութիւն ուխտելով, և ինքը (կինը) անկարող եղաւ հանդարտեցնելու զայն։

Այս նամակը ո՛րքան որ ուղղակի պատճառը կրնայ ըլլալ տուամին, բայց յայտնի է թէ Հուայթի մասին Թոյի նախանձը և տուկութիւնը երկար ատենուան գործ էին, և երիտասարդը յաճախ սպառնալիքներ ըրած էր իր ենթադրեալ հակառակորդը սպաննելու։ Մր. Հուայթ գիտէր որ շարաթէ մը ի վեր Մր. Թոյի մարդիկը իր հետքերուն շուրջը կը դառնային։

Պէտք է յիշեցնել թէ Թ. իր կնոջ հետ ամուսնանալու համար երկու անգամ ձեւակերպութիւն ըրաւ, անգամ մը Լոնտոնի մէջ, մէկ ալ ժամանակ մը գաղտնի պատուեցաւ, և յաճախ երկու կողմէն ալ ուրացուեցաւ, և անգամ մըն ալ Ամերիկայի մէջ, ի ներկայութեան իր մօրը։ Լոնտոնի ձեւակերպութիւնն վերջ Տէր և Տիկին Թ. ամբողջ Եւրոպայի շրջանը բրին միասին, գլուխաւորաբար օթօմոպիլով, տեսարաններ դիտելով։

Անցեալ գարնան Մր. Հուայթ Բարիզ կը գտնուէր, և սոսկալի հանդիպում մը տեղի ունեցաւ իր և Մր. Թոյի միջեւ, որ առաջին անգամ ըլլալով տեսաւ զայն։ Ասիկա կ'ըլլար Ռից պանդոկին մէջ, և այդ միջոցին էր որ Մր. Թ. իմացաւ իր կնոջ բարեկամութեան պատմութիւնը Մր. Հուայթի հետ, և այնուհետեւ երիտասարդ միլիոնատէրը ճարտարապետին երդուեալ թշնամին եղաւ։ Կիրակի գիշեր մը, Թ. ընտանիքին Բարիզ հասնելէն քիչ առաջ, Տիկին Թ., Ռից պանդոկին ճաշարանին մէջ նստած միջոցին, յանկարծ զուսնթափ եղաւ, և ներողութիւն խնդրեց ճաշին չմասնակցելու։ Անմիջապէս իր սենեակը ելաւ և մահեցաւ։ Իր ամուսինը, որ անոր հետ վեր եկած էր, խիստ յուզուեցաւ, և երբ կնոջ խելքը գլուխը եկաւ, շատ ապաշխոյ որ իր յանկարծական հիւանդութեան պատճառը ըսէ։ Տիկինը վախէն կը դողար, և ըսաւ.—«Ո՜հ, Հարրի, երբեք չեմ կրնար ըսել, երբեք պիտի չիմանաք։»

Մր. Թ.—պատմութիւնը կը շարունակէ—պնդեց որ իր կինը ըսէ իրեն թէ ի՞նչ է իր նեղութիւնը, Ահնոր վիզը փաթթուելով, սկսաւ յիշել ա՛յն օրերը երբ առաջին անգամ ճանչցաւ զինքը, թատրոնի և երաժշտասրահներու օրերը, բազմաձախս ճաշերով ապաշնակարդ ճաշարաններու մէջ։ Կինը վերջապէս պատմեց իր բարեկամութիւնը Մր. Սթէնֆօրտ Հուայթի հետ։ և ամէն բան իր յարաբերութեանց մասին։ Այն ատեն Մր. Թ. հարցուց թէ ճաշի միջոցին իր յանկարծական հիւանդութեան պատճառը ի՞նչ էր, կինը պատասխանեց թէ Մր. Հուայթ այն միջոցին Բարիզ կը գտնուի, և թէ թերեւս ճիշդ այն վայրկեանին Ռից պանդոկին տանիքին տակ պառուռած է։

Մինչեւ այդ ատեն Մր. Թ. ոչ իսկ երեսը տեսած էր Մր. Հուայթի, բայց խիստ յուզուելով ըսաւ թէ պիտի փնտռէ գտնէ զայն և առաջին առիթով պիտի ըսէ իրեն թէ ի՞նչ կը խորհի իրեն մասին։

Երկրորդ օրը. ճաշէն քիչ վերջը, Մր. Թ. իր ամուսնին քովէն բաժնուելով պանդոկին գեանայարկը իջաւ, ուր մնաց ամբողջ ժամ մը։ Երբ սենեակ դարձաւ, իր կինը հոն չէր։ Մր. Թ. սանդուխէն վար վազեց և ընդունելութեան սրահները աչքէ անցընելէ ետքը, վերջապէս տեսաւ տիկինը որ սպասման սրահը անկիւն մը նստած էր մարդու մը հետ, զոր չէր ճանչնար։ Դէպի իր կնոջ կողմը քալելով, Մր. Թ. անոր թեւէն բռնեց և ըսաւ. «Հոս ինչ կ'ընես, Նէսպի՛թ, մեր սենեակը երթա՛նք, և ըսէ՛ ինծի թէ ինչո՞ւ վար իջար և ամբողջ պանդոկը տակն ու վրայ ընել տուիր ինձի։» Սենեակ երթալով Թ. հարցուց թէ ո՞վ էր այն օտարականը, և քանիցս մերժելէ վերջ տալ իր ամուսինին ստոյգ տեղեկութիւն մը այդ անծանօթին ո՛վ ըլլալուն վրայ, երիտասարդ Թ. ըսաւ իրեն թէ պիտի լքէ զինքը և Ամերիկա պիտի դառնայ եթէ չըսէ իրեն թէ որո՛ւ հետ կը խօսէր։ Պատմութիւնը կը շարունակէ թէ Տիկին Թ. արիւն արցունք թափելով ըսաւ թէ այդ անծանօթը Մր. Սթէնֆօրտ Հուայթն էր, որ տուս մը ղրկած էր իրեն մէկ—երկու վայրկեան տեսակցութիւն մը ունենալու համար։ Երիտասարդ Թ. սանդուխէն վար, պանդոկին գեանայարկը խոյացաւ, հասնելու անդին խուզարկել Հուայթը որ տեսերևոյթի եղած էր։ Նոյն իրիկունն իսկ անոր հանդիպեցաւ Գուլվառ ասէ զ'Թիթիէնի վրայ, և անոր կոմը երթալով հարցուց թէ Սթէնֆորտ Հուայթը ի՞նչն է։ Նիւ Եորքցի ճարտարապետը ուրացաւ թէ իր անունը Հուայթ ըլլար, և Մր. Թ. կարծելով թէ թերեւս սխալած էր, անծանօթէն ներողութիւն խնդրեց և հեռացաւ պուլվառներէն։ Քանի մը օր վերջ Տէր և Տիկին Թ. Հուայթի հանդիպեցան ճամբան։ Նախկին դերասանուհին, երբ Մր. Հուայթը տեսաւ, երեսին գոյնը նետեց, և յուզուեցաւ, և Մր. Թ. իր կնոջ շարժումներէն հոտ առնելով, Մր. Հուայթի վրայ վազեց եւ ըսաւ թէ իրեն մասին ամէն բան գիտէ, և եթէ երբեք անգամ մըն ալ անհանգիստ ընէ իր կինը կամ անոր հետ տեսնուի, անանկ գայթակղութիւն մը պիտի պատճառէ որ Մր. Հուայթ անգամ մըն ալ պիտի չտեսնէ Միացեալ Նահանգաց երեսը։

Այս պատմութիւնը կ'ըսուի թէ քանի մը օրէն պիտի կրկնուի դատարանին մէջ։ Միւնոյն ատեն կը պատմուի թէ Թ. ընտանիքը որքան որ առաջուց հակառակեցաւ ասոնց ամուսնութեան, հաստատապէս գիտէր որ կինը անձնուէր էր իր ամուսինին Բիթսպուրկի մէջ ամուսնական արարողութենէն վերջ։ Ամէն կիրակի գեռատի զոյգը եկեղեցի կը յաճախէր կանոնաւորապէս, և տեղական Հայ լայֆը, որ նախապէս գէշ աչքով կը նայէր նախկին գերասարուհիին և Դաֆէ—Շանթանի երգչուհիին, ասոր ինամանարար հրապուրուած էր անոր չնորհալի կերպարէն և անոր արձանական գեղեցկութենէն։ Թոյի մայրը առաջինն եղաւ իր հարսին յաջողութիւնը ձեռք բերողներէն, և դեռատակ կինը անոր խրատին վրայ իր պարապոյ ժամերը կ'անցընէր ֆրանսերէն, գերմաներէն սովրելու, որպէս զի հետզհետէ աւելի յարմարի այն դիրքին, որուն արժանի պիտի ընէին զինքը Մր. Թոյի միլիոնները։ Շատ կը սիրէր իր երիկը, 23 տարեկան է, իսկ իր ամուսինը 33, և Մր. Հուայթ 53։

Ամերիկեան օրաթերթերէն ամբողջ էջեր նուիրուած են տիկին Թոյի Լոնտոնի կարեւորներուն։ Երկայն սեւ մազերը կ'երթան կը փաթթուին իր ձեւաւոր ուսերուն։ Ուրիշ լուսանկարի մը մէջ կ'երեւի իր ամուսնութեան տարազովը, 2000 անգլ. ոսկի արժողութեամբ մուշտակը հագած։ Լուսանկարուած են նաեւ իր փոքրիկ մանչուկը, սիրուն աղուոր զաւակ մը, ինչպէս նաեւ միւսները քաղաքի և գիւղի ապարանքները, օթոմոպիլները, գրօսանաւը, ձիերը և ուրիշ զոյգերը։

Մր. Թ. Նիւ Եորքի բանտին մարդասպաններու խուցին մէջ է, ժողովրդային լեզուով Գեղեղմանք կոչուած։ Տասներկու քառակուսի ոտք է, մերկ յատակով, կայ սեղան մը և անկողին մը։ Ձիւղ միւս բանտարկեալներուն նման կը նայուի, ոչ աւելի գէշ ոչ աւելի աղէկ։ «Միլիոնատէրներուն համար խտրութիւն չկայ», բաւ բանտին վերատեսուչը։ Նոյն խուցն է ուր գտնուած են միւս մարդասպանները, որոնք յետոյ անկէց գացած նստած են մահուան պատիժին էլեկտրական աթոռին վրայ, և նոյն բանտը, ուրկէց սիկիլիացի աղջիկ-կին Ժօզէֆին Թէրռանօվա վերջերս արձակուեցաւ, երբ իր հօրեղբայրը և անոր կինը սպաննած ըլլալու ոճիրէն անպարտ նկատուեցաւ, ոճիրին պարագաներուն բերմամբ։ Մինչեւ գատավարութեան օրը արտօնուած է տեսնել իր բարեկամները բանտին մէջ։ և երկար խօսակցութիւններ ունեցած է իր փաստաբաններուն հետ։ Մր. Թ. ուզածը կրնայ ուտել իր դրամով, և ախորժակը չատ տեղն է։ Սակայն ալքոլական ըմպելիքները արգիլուած են։ Բանտարկութեան իր առաջին օրը չիչ մը գինի խնդրեց, բայց կանոնի դէմ էր։ Սատիկ ծարաւ զգալով ահագին քանակութեամբ ջուր խմեց։ Անցեալ գիշեր գառնուելի վեց խորոված կոդիկ կերաւ։ Կրնայ ծխել բանտին մէջ։ Տիկին Թ. այցելեց իր ամուսինին։ Զիրար համբուրեցին երկաթեայ վանդակորմին մէջէն, և երկար ատեն խօսակցեցան։ Մր. Թ. մաքի խանդարումի պարագան կը մերժէ, և կ'ուզէ որ դատավարութիւնը փաստերու վրայ ըլլայ։

Կ'ըսուի թէ դատավարութեան միջոցին շատ տարօրինակ յայտարարութիւններ պիտի ըլլան ի մասին Մր. Հուայթի կեանքին և անոր յարաբերութեանց Նէսպիթէն զատ ուրիշ կիներու հետ։ Տիկին Թ. ամէն բան պիտի ըսէ իր ամուսինը փրկելու համար, նոյն իսկ իրեն անպատուութիւն բերող ամէն անհատական պարագաները Հուայթի հետ։

Մր. Թոյի ընտանիքը, որ 8 միլիոն անգլ. ոսկիի հարստութիւն ունի, պատրաստուած են կարելին ընել իրենց անդամին պաշտպանութեան համար։

Բժիշկները յետ քննութեան հաստատեցին թէ Մր. Թ. կատարեալ մտքով առողջ մարդ մըն է։ Բանտարկեալը մերժեց պատասխանել մտքով խանգարեալներուն սահմանեալ հարցմանց։

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԴՐՈՒԱԴ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՅ-ԼԱՅՖԷՆ

ԱՆԳԼ. ԹԵՐԹԵՐՈՒՆ ՈՒՐԲԱԹԻ ԹԻՒԷՆ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, Եշ.— Սպանութեան յարակից պարագաները լսելէ վերջ, երդուեալք այսօր «կամաւոր սպանող»ի վճիռ տուին Մր. Թոյի դէմ։ Քանի մը շաբաթէն դատավարութիւնը պիտի սկսի։ Հարցին կարծիքը Ամերիկայի մէջ սկսած է նպաստաւոր ըլլալ միլիոնատէր մարդասպանին հանդէպ։

Դատաւորներու առջեւ տրուած վերայուութեանց մէջ ամէնէն աչքի զարնող վկայութիւնն էր ականատեսի մը յայտարարութիւնը թէ Թ. իր զոհին ընաւ ոչ է ազդարարութիւն չըրաւ, այլ զարկաւ սպաննեց զայն չունի մը պէս։ Դատաւորները հանգաքննեցին նաեւ Նէսպիթի պատուակաչ տիկինը և անոր սպասաւորը։

Ընդհանուր դատախազին օգնականը յայտարարեց թէ իր քննութեան արդիւնքը ապացուցած է որ Մր. Հուայթ Բչ. գիշեր թատրոն գացած է երկու երդեցիկ աղջիկներ հրապուրելու համար։ Բժիշկները յայտարարեցին թէ Մր. Թ. մտքով և մարմնով քաջառողջ է։

Մր. Հուայթ այսօր թաղուեցաւ Լօնկ Այլէնտի մէջ, ի ներկայութեան իր կնոջ և ընտանիքին միւս անդամներուն։

Մր. Հուայթի անհատական կեանքին վրայ ալեւոս գաղտնիք չկայ։ Բարոյապէս անկեալ մարդ մը կը նկատուի ընդհանրապէս և այսօր այնքան առատ մանրամասնութեամբ բաներ կը պատմուին որ նոյն իսկ կ'ըսուի թէ թերեւս միլիոնատէրը դատավարութեան չքաշուի։ Անհատական կեանքի մասին պատմուածները մեծապէս կ'աղդեն ամերիկեան երդուեալներուն վրայ։

Մր. Հուայթ կը վերաբերի եղեր մարդոց այն անբարոյական դատակարգին, որ կը պարծենան իրենց սէրերուն յաջողութեան վրայ, և նոյն իսկ ոչգոտիկ աղջիկներուն տարիքը նուիրական չէ իրենց համար։ Տարին 40,000 անգլ. ոսկի կը ծախսէր, բարձրաձայնակ, գեղադէմ մարդ մըն էր, մասնագէտ մըն էր չուայտութեան մէջ, և իր աչքառանցնող անբարոյութեան ճչմարիտ բոյն մըն էր։ Հոն, բացարձակապէս զերծ ամէն հետաղոտիչ նայուածքներէ, աղտոտ տեսարաններ կ'ըլլան եղեր, բերան չառնուելիք մոլութիւններ։ Իր հարստութեամբ, թատերական շրջանակներու մէջ իր ազդեցութեամբ, իր շռայլ նուէրներով, իր խելացութեամբ և մագնիսական կերպարով, այդ մարդը փորձութեան մարմնացումն է եղեր։ Իր աշխատանացը ամէն գէշ նպատակի համար կարելի էր գործածել։ Տէր էր չէնքին, և իր խօսքը երկուքի չէր ըլլար։ Կը պատմուի թէ աղջիկները կը սարուէին հոն, նոյնիսկ ժողովուրդին սարին ազքատ դասակարգերէն, իսկ ոչ քառակուսի սենեակի մէջ իր կանուղ կարմիր լոյսերով, գեղեցիկ պատկերներով, ոսկեդրուագ զարդերով, գորգի և կապերտի հրաչալի քներով, մտաքանչ անկողիններով՝ ընկողմանելու համար, և իր գինելից սեղաններով։

Պատմուածներուն նայելով, ամերիկուհիներ ամէնքն ալ երիտասարդ միլիոնատէրը կ'արդարացնեն։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՎՐԱՑ

Ազգ. Հիւանդանոցը օր ըստ օրէ կատարելագործման կը ձգտի, հիւանդարանները կը բազմապատկուին և ներքին կահաւորումները գիտականօրէն կը կատարուին։ Արտաքին հիւանդութեանց բաժնին բժիշկները սակայն հաստակ գործին դժուարութեանը և հիւանդաց օրէ օր բազմապատկուելուն՝ համեմատաբար նուազ կը մնան։ Գործողութեան պահուն տեսնուած է որ չատ անգամ օգնականի դեր ունեցողներ ալ՝ հիւանդապահներն են։ Նոյնպէս դիտուած է որ նոյն իսկ բաւական ծանր վէրք ունեցող հիւանդները կը յանձնուին վէրք կապողներու, որոնք գիտութեան մարդը չեն, թէպէտեւ քիչ թէ չատ փորձառութիւն ունին և ասիկա բնական բան մըն է, քանի որ արտաքին օգնական-վիրաբոյժ բժիշկը ժամանակ չունենար հիւանդները զատ զատ քննելու։ Հիմակ որ հիւանդանոցը ընդարձակուեցաւ և մասնաւորապէս գործողութեան յատուկ երկու սրահներ շինուեցան, և վերջապէս վիրաբժշկան հիւանդին համար մեծ տեղեր յատկացուեցան, պէտք է ուրիշ մի որ այդ հիւղը ունենայ նաեւ օգնական բժիշկ մըն ալ։ Ցունցաց հիւանդանոցը վիրաբժշկան գործողութեանց համար երկու վիրաբոյժ և երկու օգնական վիրաբոյժ ունի. նոյնպէս ներքին հիւանդութեանց համար երկու բժիշկներ ու երկու օգնական բժիշկներ ունի։ Օժանդակ բժիշկներուն առաւելութիւնը կենսական է հիւանդանոցի մը համար։ Վասն զի աւելի այս վերջիններն են հիւանդներուն հոգ տանողն ու դարմանողը. այս կէտը չատ մը պարագաներու մէջ դիտուած է։ Այս տեսակէտով օգնական-վիրաբոյժ բժիշկի մը պէտքը զգալի է բացարձակապէս և այն տուն փոխանակ այնպիսի ծանր վէրքեր ունեցող հիւանդները բանտուին կամ հիւանդապահին յանձնելու՝ բժիշկին կը յանձնեն վստահօրէն։ Այսպէս անուղղակի կերպով թէ հաստատութիւնը և թէ հիւանդները կը չահին, որովհետեւ հիւանդը փոխանակ 30 օր մնալու հիւանդանոցը 15 օր կը մնայ։ Կը զարմանանք թէ՝ Հաստատութեան պատվիրաբոյժը ինչպէ՞ս պէտք չէ տեսած ատոր։ Թէպէտեւ դժուարին գործողութեան մը պարագայի ներքին կամ յիմարանոցի բժիշկները կը կանչուին, բայց այս սխալ է բացարձակապէս, պէտք է ըլլան բժիշկները պատասխանատու իրենց ընտրած հիւղին։

Ոչ նուազ կարեւոր է նաեւ վարիչ հիւանդապահի մը դոյութիւնը Հիւանդանոցին մէջ։ Ինչպէս որ ունեցաւ Ցիմարանոցը իր վարիչը, պէտք է ունենան նաեւ հիւանդարաններն ալ իրենց վարիչը որ բժշկաց պատուէրները տեղն ի տեղին կիրարկեն կամ ի գործ դնեն ատն հիւանդապահներուն։ Հիւանդապահներուն ընթացքը հիւանդներուն հանդէպ տեղեկագրեն անօրէնութեան և ունենան իրենց առօրեայ տեղեկագիրը Տնօրէնութեան մատուցուելիք։ Հիւանդներ կան որոնք իրենց դեղերը կը թափեն երբ իրենց անասրտի թուի և երբ բժիշկը կ'այցելէ հիւանդին, հիւանդապահը «իմ քովս դեղը խմեց» կ'ըսէ, և դեռ այս տեսակ այլազան բաներ։ Արդ՝ ասոնց բոլորը կանոնի մը տակ մտնելը լոկ վարիչի մ

հակող պաշտօնեաները ունենալու են։ Ասոնք էական ու կենսական պայմաններ են, զորս պէտք է որ մեր Հիւանդանոցը ամբողջը մարմնացնէ իր վրայ։ Հաստատութեան պատ. Հոգաբարձութիւնը անշուշտ նկատի պիտի առնէ այս պէտքերն, որոնք իրաւամբ անհրաժեշտ են Հիւանդանոցի մը համար։

Բ.ԺԻՇԿ ՄԸ

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ Հայրը առջի օր կայս. Պալատ գնաց։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը գրով մը շնորհակալութիւն յայտնեց տոքթ. Տատուրեան էֆ.ի, Հաստատութեան հիւանդները ձրիաբար դարմանելուն համար, և վերջնականապէս Հիւանդանոցի բժիշկ ընտրեց զայն, որ նոր տարեշրջանին պիտի սկսի այցելել Հիւանդանոցը։

*** Այս տարուան բժիշկ չրջանաւարտներէն տոքթ. Հրանտ էֆ. Արալանեան կը լսենք թէ Հիւանդանոցի օժանդակ բժիշկ ընտրուեր է։ Կը զարմանանք որ երբ յիմարանոցի վարիչի մը ընտրութեան համար ժողով կը գումարուի և մրցման քննութիւն կը բացուի, ինչպէս զանց կ'առնուի բժիշկի մը ընտրութեան պահուն մրցման քննութիւնը որ աւելի կարեւոր է քան յիմարանոցի ճիւղին վարիչը։ Զկ'ուզեր մինթ ուրիշ հայազգի բժիշկներ՝ որոնք փափաքին ծառայել հիւանդանոցին մէջ. ինչո՞ւ համար քննութիւն մը չբացուի և արժանաւորագոյնը չընտրուի։ ասիկա խիստ նկատելի պարագայ մըն է, ինչ որ չատ մը առիթներու մէջ կրկնուած է այս սիւնակներուն մէջ։

*** Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ ծովի բաղնիք մը պիտի չենուի որբանոցին քով, որբոց և որբուհիներուն համար. այժմէն սկսած են աշխատութիւնները։

*** Հիւանդանոցի դեղարանին ներքին կազմակերպութեան համար ապաստրուած դարաններն և այլ կահերը ամբողջութեամբ բերուած են Հիւանդանոց և կը յուսացուի որ այս չաբթու գործադրին դեղարանին մէջ։

*** Ռոմանոցին օճախին վառման աշխատութիւնները մասամբ աւարտած են. եւ մինչեւ այս չաբթու վերջ ամբողջովին պիտի աւարտի։

ԱՅՆԹԱՊԷՆ ԿԸ ԳՐԷՆ ՄԵԶՔ. — Բաւական առնէ ի վեր կը սպասէինք Առաջնորդին տեղս ժամանման։ Ամսոյս սկիզբը Առաջնորդը հոս ժամանեց։ Քանի մը անգամ քաղաքս հինգ ժամ հեռու Պէշկէօղ կոչուած տեղը գացեր էին արդէն ու հոն հացկերոյթ մը սարքուած էր ի պատիւ Առաջնորդին. նոյնպէս քաղաքս կէս ժամ հեռու գտնուող ծառաստան մը չտապած էին տեղւոյս Դաւառ. կրօնական, Բաղ. և Տնտեսական ժողովները որոնց ընկերացած էին Կարապետ էֆ. Նաղաշեան և ուրիշ պատուաւոր անձնաւորութիւնք։ Հոն թափոր կազմուեցաւ չատ մը ձիաւորներով, 20-30 կառքերով և խուռն բազմութեամբ մը։ Տէմիր եօլին ընդարձակ պողոտան նեղ կուգար բազմութեան։ Թափորը երբ քաղաք հասաւ Եկեղեցւոյ Թաղին մէջ Աղենական կըրթարանի ուսանողները չարուած՝ հոգեւոր երգերով ողջունեցին Հայր Սուրբը և շնորհաւորեցին ծաղկի փունջեր նուիրելով. ապա զոյգ զոյգ չարուած թափորն ընկերացան. քիչ մը անդին կը կենային Ներսէսեան և Հայկազեան դպրոցներուն ուսանողները, որոնք զուարթ երգեր կը կանչէին։ Եկեղեցւոյ դուռը երեք քահանաներ աւետարան, խաչ և գաւազան բռնած ողջունեցին իրենց առաջնորդը. բակին մէջ չարուած էին նաև Հայկանուչեան աղջկանց վարժարանին վարժուհիներն ու սանուհիները որոնցմէ մին սիրուն ծաղկափունջով մը բարի գալուստ մաղթեց, իսկ միւսներուն գողտր երգերն ու խնդութիւնները հանդէսին փայլը կ'աւելցնէին։ Հայր Սուրբը չրջապատուած քահանայից դասով մտաւ Ս. եկեղեցին ուր պարզական աղօթքներ ընելէ յետոյ, շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովուրդին իրեն պատուասիրութեան, սիրոյ ու համակրանքին համար, խրախուսեց զանոնք ըլլալու եկեղեցւոյ ուսէրութեան հաւատարիմ անհատներ, ապա բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար ու Առաջնորդարան եկաւ։ Ժողովուրդը երիցս «փառաւորեմ չօգ եաշ» գոչեց։ Նոյն և հետեւեալ օրերուն պաշտօնական այցելութիւնները ընդունեց։ Այցելեցին տեղւոյս վեսմ. Գայմամամ պէյը, Իսարէի անդամները, Լատին և բողոքական պաշտօնական և պատուաւոր անձնաւորութիւններ, եւն., որոնք արժանավայել մեծարանօք պատուասիրուեցան։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ Առաջնորդ Տ. Յովնէս եպս. Արշարունի առջի օր Պոլիս ժամանեց։

Տ. ՄՆԵՐՈՊ Արք. Սուքիասեանի վիճակը կը չարունակէ կայուն ըլլալ։ Զինքը դարմանող բժիշկները յայտարարած են թէ Ն. Սրբազնութեան վիճակը մահացութիւն պատճառելիք հանգամանք մը չունի։

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ. — Գաղարիւղի Մխիթարեան հարց վարժարանին տարեկան մրցանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի առաջիկայ կիրակի օր, ցորեկուան ժամը 7ին, վարժարանին Մօտայի չէնքին մէջ։

*** Բանկալթիի Մխիթարեան վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի այս հինգշաբթի օր կէսօրէն երկուքուկէս ժամ ետքը։

*** Անարատ Յղութեան քոյրց Բանկալթիի աղջկանց վարժարանին հանդէսն ալ տեղի պիտի ունենայ այս ուրբաթ օր կէսօրէն 2 ու կէս ժամ ետքը։ Մխիթարեան վարժարանին պարտէզին մէջ։

Ա.ԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Զարեհ էֆ. Էլիկիւզէլեանի ընդ Օր. Էլիզ Մանուէլեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 216 ղրշ. նուիրած են Տէր և Տիկնոգաբրիէլ Թիւրապեան։

ԴԱԼՅԱՆԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ Խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ հանգուցեալ Երիցուհի Տիկին Զիպա Զիզմէճեանի մահուան տարելեցին առթիւ, Արժ. Տ. Արիստակէս քհն. Զիզմէճեան 120 ղրշ., հանգուցեալին որդին Եղիա էֆ. Զիզմէճեան (Լօնտօն) 120 և դստերքը, այրի տիկին Բէշճեան, Տիկին Բուլճեան և Տիկին Ճիւմպիւշեան 60ական ղրշ. նուիրած են Որբանոցին։

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ԿԵՍՆԱԿ ՀԱՆԴԷՍ

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին հանդիսաւոր երեւոյթ մը առած էր երէկ Յակոբ էֆ. Թօփալեանի ընդ օրիորդ Եազուբի Գ. Տատեանի և Հայկ էֆ. Ճամուշեանի ընդ Օր. Արուսեակ Գ. Տատեանի երկու սիրայոյզ բարեկամներուն և հարազատ քոյրերուն ամուսնութեան առթիւ։

Եկեղեցին այս առթիւ զարդարուած ու լուսաղարդուած էր պատշաճապէս։ Ժամը 6ու կէսն էր երբ հետզհետէ եկեղեցին լեցուեցաւ հարսնեւորներու ընտրեալ և վայելչագեղատ բազմութիւնով մը։ Պսակի խորհուրդին կը նախագահէր Տ. Հմայեակ եպս. Դիմաքսեան իր չուրջը ունենալով Տ. Գէորգ եպս. Երէցեան, Տ. Ներսէս Դանիէլեան, Տ. Մարկոս Գարագաշեան, Տ. Գրիգոր Աբարդեան և Տ. Տիրայր Մարգարեան վարդապետները ու բազմաթիւ քահանաներ։ Պրատակները խօսեցաւ Տ. Արիստակէս քհն. Վարժապետեան իսկ ձեռնտուութիւնը կատարեց հարսերուն տաներէց Տ. Յովհաննէս քհն. Շահպազեան։ Կնքահայրերն էին երկու տեսակներուն եղբայրները Տեարք Կարապետ Թօփալեան և Կարապետ Ճամուշեան։

Պսակի արարողութիւններէն յետոյ բեմ եկաւ Տ. Գէորգ եպս. Երէցեան և ընաբան ունենալով «Աստուած ի մէջ սոցա և սոքա մի սատանեսցին» խօսքը, շատ պերճախօս քարոզ մը խօսեցաւ։ Այս խորհուրդը չատ վսեմ է, ըսաւ Ն. Գերապատուութիւն, երկու բարեկամ սրտեր երկու հարազատ քոյրերու հետ կուգան միանալու և Ս. եկեղեցւոյ մէջ՝ Խաչին ու Աւետարանին Աստուծոյ և քահանայից առջեւ ամուսնական կնքանքը ընդգրկելու։

«Նուիրական է այս վայրկեանը ո՛վ հարսեր ու փեսաներ, եթէ հոս ձեր ձեռքերը և սրտերը իրարու կուգաք, ըսել է թէ՝ ձեր կեանքերը իրարու հետ կը կապէք։ Պէտք չէ այս վայրկեանը անտարբերութիւամբ անցընել, այս պահը ձեր վրայ նուիրական ու վսեմ պատասխանատուութիւն մը կը դնէ, ո՛չ ոք կըրնայ մէկուն ըսել թէ՝ ինչո՞ւ ծնար կամ միւսին թէ՝ ինչո՞ւ պիտի մեռնիս. ասոնք մարդկային իմայականութենէն դեր ի վեր խորհուրդներ են, բայց ամուսնութիւնը այդպէս չէ, ամուսնութեան մէջ պատասխանատուութիւն մը կայ. երբ մէկը կը հարցնէ թէ՝ ասոնք ինչո՞ւ կամուսնանան, շատ դիւրին է անոր գոհացում տալը, կեանքը բարեւաւելու և նոր սերունդի մը ծնունդ տալու համար։

«Մաղթենք որ այս կեանքերը իրենց մէջ ունենան երջանկութիւն և բարօրութիւն. ամուսնութեան չրջանին մէջ է որ կեանքը իր ճշմարիտ դերը պիտի կատարէ. երջանկութիւնը աշխարհիկ բաղդաւորութենէն կախում չունի. երբ դժբաղդութիւնը գայ մէկուն տանը դուռը ափ առնելու կինը պէտք է գիտնայ սփոփանք ըլլալ իր ամուսնոյն և համոզել զայն տակաւին կեանքի պայքարին. ըսել է այս պայմաններով կինը մարդուն երջանկութեան լրացուցիչն է. դժբաղդութեան մէջ բարեկամները ետ ետ կը քաշուին, հոն է որ կինը իր ճշմարիտ դերը կը կատարէ. մաղթենք որ մեր նորապսակ ամոլները զերծ ըլլան կեանքի ձախողուածներէն։»

Յետոյ ներկաները առաջնորդութեամբ հարսին ու փեսին անցան Սբլանտիի սրբարանը ուր շնորհաւորեցին նորապսակ ամոլները և ամուսնութեան տարիքին մէջ եղող երիտասարդներուն surou կարգցին։ Շնորհաւորութիւններէն յետոյ ներկաները պատուասիրուեցան։ Հրաւիրեալներուն մէջ կը նշմարուէին.—

Գրիգոր էֆ. Էվրէնեան, Տիգրան պէյ Զայեան, Տէր և Տիկին Սարգիս Թէլիֆէեան, Տէր և Տիկին Տոքթ. Նազարեան, Տիկին Ե. Նագաշեան, Տէր և Տիկին Կարապետ Ճամուշեան, Արամ էֆ. Գարակէօզեան, Տէր և Տիկին Ներսէճեան, Տիար Օնկին և Օր. Արաքսի Դաղդեան, Նիկոլաս էֆ. Պողոսեան, Տէր և Տիկին Մ. Այանեան, Այրի Տիկին Նեկտար Գ. Տատեան (հարսերուն մայրը), Օր. Մարիամ Զայեան, Օր. Թագուհի Պալթաղար, Տէր և Տիկին Գ. Ղազարոսեան, Երուանդ էֆ. Ե. Վարժապետեան, Զարեհ էֆ. Եազըճեան, Կարապետ էֆ. Սեդրոսեան։ Սեդրակ էֆ. Թիմուրեան, Միսաք էֆ. Ավանդեան, Տէր և տիկին Հրանտ Ֆէրուխան, Տէր և Տիկին Ս. Պողոսեան, Խաչիկ էֆ. Մազլումեան, Կարապետ էֆ. Թրեանց, Տէր և Տիկին Յակոբ Էվրէնեան, Գրիգոր էֆ. Ժամկոչեան, Վ. եւ Ց. Մազլումեան եղբարք, Համբարձում էֆ. Պողոսեան, Օր. Արսլան, Լեւոն էֆ. Թօփալեան, Օր. Մարգարիտ Նագաչեան, Տէր և Տիկ. Յակոբ Գալաֆեան, Տիկին Իսկուհի, Տիկին Գուրգէն Թօփալեան, Տիկին Զամչեան, Տէր եւ Տիկին Միհրան Էսէֆեան, Տէր և Տիկ. Տիգրան Զէրչեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Գալաղեան, Տէր և Տիկին Միսակ Զաարբճեան, Տէր և Տիկին Ստեփան Տ. Ահարոնեան, Տիկին Սավալան, Կարապետ էֆ. Քիւրքճիխանլեան, Յակոբ էֆ. Սարաֆեան, Սարգիս էֆ. Քէչեան, Տէր և Տիկին Վարդան Փիրանեան, Տէր և Տիկին Ապալեան, Ներսէս և Օնտիկ էֆ. Պապեան, Տիկին Իսկուհի Թօփճանէլեան, Տիկին Ֆիլոր Եէտիգարասեան, Լեւոն էֆ. Պողոսեան, Յակոբ էֆ. Համամեան, Թովմաս էֆ. Թումանեան, Երուանդ էֆ. Թուզլաճեան, Տիկին Զարեհի Թուզլաճեան, Մկրտիչ էֆ. Պուլտուգեան, Օնտիկ էֆ. Դաղրիկեան, ինչպէս նաև ուրիշ բազմաթիւ հրաւիրեալներ։ Ծաղկեփունջեր ղրկած էին Տոքթ. Նագաչեան, Տիկին Սիմա Գուլումճեան, Հայկազուն էֆ. Ճամուղեան, Պարսիկ վաճառական Ալի Ճէվատ էֆ. եւն.։

Գաւառներէն և Պոլսէն բազմաթիւ շնորհաւորական հեռագրեր եկած էին։

Ներկաները մինչեւ ուշ ատեն Սբլանտիի սրահներուն մէջ զուարճանալէ յետոյ մեկնեցան։ Երկու նորապսակ ամոլներն ալ մեկնեցան Դարբիզլը, տանելով իրենց հետ ճոխ և գեղեցիկ նուէրներ։

*** Յակոբ էֆ. Թոպալեանի ընդ Օր. Եազուբի Գ. Տատեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են հիւանդանոցին։ Տեարք՝ Եղբարք Թօփալեան 216, Տէր և Տիկին Յովհաննէս Թէլիֆէեան 108, Գ. Փիրանեան և Որդիք 108, Սեդրակ Թիմուրեան 108, Սարգիս Քէչէեան 108, Յակոբ Էվրէնեան 54, Յովհաննէս Պալթեան 54։ Իսկ Հայկ էֆ. Ճամուղեանի ընդ Օր. Արուսեակ Գ. Տատեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 54 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցս Յակոբ էֆ. Էվրէնեան։

ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՁԱՓՍՊԵՆ

Թորոս էֆ. Խանլեանի որդի Տիար Յովհաննէս Խանլեանի և Օր. Հռիփսիմէ Մ. Սամսոյլլեանի պսակի արարողութիւնը տեղի ունեցաւ Բշ. օր Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցիին մէջ, կնքահայրութեամբ փեսին հօրեղբորորդի Տիար Սարգիս Ա. Խանլեանի։

Այրի Տիկին Ս. Դորեան և զաւակունք. Տէր և Տիկին Յակոբ Գորեան և զաւակունք խորին վշտով կը ծանուցանեն դառնակսկիծ մահը՝

ՍԻՄԷՕՆ ԷՖ. ԳՈՐԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կընքեց իր մահկանացուն 50ամեայ հասակին մէջ, ի խոր սուգ համակելով իր ընտանիքը, եղբայրն եւ համայն ազգականներն ու բարեկամները։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը պիտի կատարուի այսօր՝ երեքշաբթի, ժամն 3ին (Ը. Թ.), Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ, ուր արդէն փոխադրուել է հանգուցեալն մարմինն և անտի պիտի ամփոփուի Պալըքլըյի Ազգ. Գերեզմանատունը, Գորեան ընտանեաց Դամբարանին մէջ։

Բերա, 19 Յունիս 1906

Մահաղդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

ԲՈՒՆ ՀԱԱՃԻ ՇԱՀԻՆԻ վաճառատան ազգը կորդալ մեր այսօրուան Դ. էջը.

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՔՆՆՈՒԹԵԱՆՑ ԿԱՐԳԱՑՈՅՑԸ

20 ՅՈՒՆԻՍ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ.—Պատմ. Քաղաքագրութիւն, ֆրանսերէն լեզուով. Տոմարագրութիւն և Առեւտրական թղթակցութիւն՝, ֆրանս. լեզուով (Ա).— Պատմութիւն, Ուսողութիւն՝ (Բ).—Թուաբանութիւն (Գ).—Ֆրանսերէն՝ (Դ).—Երկրաչափ. գիտելիք (Ե)։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

2 Յուլիս 1906

Ֆրանսական 3%	96.07
Օսմանեան Միացեալ	96.55
Երկաթուղի	147.—
Պանք Օթթօման	675.—
Րէժի	444.—
Թրանսվաալ	49.—

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՖԻՔԱԹ

Թաքապլուսը Դարպ վիլայէթի մէջ թուպհրոսը սատանէթու Պէքիր Սամի պէյէ թէրֆիէն բիւթպէի Ուլա սընրքը Սանիսի։

Զայթիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի մէջ թուպհրոսի դալէմի պաշ քեատիպ մուավինի բիքմաթլու Սաիպ պէյէ բիւթպէի Սալիսէ թէվֆիկ պույրուլմուշ տրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՄԷՐԹԻՅԻ ՋՈՒՐԸ.—Այնի-ղի-պէյդի ջուրը Մէքքէ բերելու ծախքերուն համար նպաստահաւաք յանձնաժողով մը կազմուեցաւ. Բաղաքապետութեան մէջ, ինչպէս գրած էինք։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր բարձր նախագահութիւնը շնորհել այդ յանձնաժողովին, որուն յանձնուեցաւ նաև 2000 ոսկիի կայս. շնորհը՝ այդ նպաստակին գործածուելու համար, ինչպէս արդէն գրած էինք։ Մասնագէտական մարմին մը կազմուեցաւ որ Մէքքէ պիտի մեկնի մօտերս, ջուր բերելու աշխատութեանց հսկելու համար։

*** Այնի-Զի-Պէյթի ջուրին համար բացուած հանգանակութիւնը, որ կը գանուի Վեհ. կայսեր Բարձր հովանաւորութեան ներքեւ, հետեւեալ գումարը արտադրած է ցարդ։ Ն. Կայս. Վեհափառութիւն 2000 ոսկի, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը՝ 50, Բարձր. Շէյխիւլ-Իսլամ էֆ.՝ 50, Դատական գործոց Բարձր. Նախարարը՝ 30, Բարձր. Սպարապետը՝ 25, Պետական Խորհրդոյ Բարձր. Նախագահը, Ներքին, Արտաքին և Ծովային գործոց Վսեմ. Նախարարները, Թնդանօթարանի Վսեմ. Վերատեսուչը, Էվգաֆի և Հանրօգուտ Շինութեանց ու Հանրային կրթութեան և Ելմտական գործոց Վսեմ. Նախարարները 20ական, և Խորհրդականը 10 ոսկի։

*** Սապահ այս առթիւ պատմական մանրամասնութիւններ կուտայ Մէքքէի ջուրերուն մասին։ Մէքքէի և Մէտինէի մէջ տեսնուած բազմաթիւ գործերը, կ'ըսէ նոյն թերթը, Օսմ. Վեհապետներուն և մանաւանդ Վեհ. Սուլթանին հրամաններուն արդիւնքն են։ Առաջին անգամ Սուլթան Սիւլէյմանը Քանունին էր որ ջուր բերել տուաւ Մէքքէ, լսելով որ հոն ժողովուրդը ջուրի սով կը քաշէ։ Շինութեանց ձեռնարկուեցաւ և Հիճրէթի 931 թուին աւարտեցան։ Երեսուն տարի ետք բարեպաշտ իշխանուհի մը՝ Միհրումահ Սուլթան, Զի-պէյդի ջուրերը նուիրական քաղաքը բերելու համար նոր ճամբաներ շինել տուաւ, որուն աշխատութիւնները աւարտեցան Սուլթան Սիւլէյմանի որդւոյն՝ Սուլթան Սէլիմի օրով։ Այս առթիւ Մէքքէի մէջ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ուր զէնուեցան 100 ուղտ և 100 ոչխար։ Նորոգութիւններ եղան յետոյ Սուլթան Մուսթաֆայի օրով բարեսէր իսլամէ մը և 1264ին ալ Հնդկաստանցի Էլմաս աղայի կողմէ որ Զի-պէյդի ջուրին միացուց Այնի-Զաֆրանի ջուրը։ 1296ին, Վեհ. Սուլթանին հրամանով դարձեալ նորոգութեան ձեռնարկուեցաւ և հանգանակութիւն մը բացուեցաւ, որ հասաւ 82500 ոսկիի։ Այսպէսով, կարելի եղաւ վայրկեանը 5000 օխա ջուրի մթերք մը ապահովել։

ԱՌԵՒՏՐ. ԵՒ ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութիւնը արտօնուեցաւ ընդարձակելու Մէնտերէս գետին ճամբան, չորցնելու չոչակայ ճահիճները և ուրիշ աշխատութիւններ կատարելու՝ երկրագործական զարգացման տեսակէտով։ Մէնտէրէս Այտընի նահանգին կը թափի Արշիպելագոսի ծովը։ Ծախքերը պիտի ըլլան, այդ առթիւ գոյացած նոր հողերուն վրայէն։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Երմտական ու մաքսային լոյսոր պաշտօնեաներուն համար վաճառականներու կողմէ եղած երաշխաւորութիւնը առաջին անգամ Առեւտրական Սենեակին կողմէ վաւերացուելուն հարկ եղած ծախքը պիտի գանձուի, իսկ յետոյ խուզարկութիւնները առանց ծախքի պիտի կատարուին։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ գործողութեանց պիտի ձեռնարկուի Պաղատան, Գաբրայի և Մուսուլի նահանգներուն մէջ։

ԽԸՐԴԱՑԻ ՇԷՐԻՖԻ գտնուած տեղը, Թոփգաբու պալատին մէջ, Կայս. Իրատէի մը համաձայն սկսուած է նորոգուիլ։ Ներքին մասը պիտի կահաւորուի Հէրէքէի Կայս. գործարանին մէջ պատրաստուած գեղեցիկ կերպասներով։

ՀԷՐԷՔԷԻ կայս. գործարանին արտադրութիւնները տեսնել փափաքողներուն դիւրութիւն մը ըլլալու համար, Աստղոյսի երկաթուղիի Ընկերութիւնը արտօնուեցաւ որչնալ օրերու մէջ ատան գինով կառախումբեր յատկացնել։ Փափաքողները պիտի կրնան չատ ատան գինով գնումներ կատարել գործարանին մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԱՆ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռէն վաւերացնել Տրապզոնի ամերիկեան նոր հիւպատոս Մ. Միլիոտէրէնի պաշտօնը։

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ. — Թուրքերէն Սաատէք օրաթերթը որ ժամանակէ մը ի վեր չէր հրատարակուեր, վերսկսաւ հրատարակուիլ նոր կազմակերպութեամբ և ձեւով, Ահմէտ Ֆէթհի պէյի պատասխանատու Տնօրէնութեան տակ։ Ուրախութեամբ կ'ողջունենք վերերեւումը մեր յարգելի պաշտօնակցին և յաջողութիւն կը մաղթենք։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Նիքօլա Օքոնոր որ պատշտ մը կը կատարէր Մարմարայի մէջ, վերադարձաւ։

ՅՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Հալէքի առեւտրական վարժարանին տարեկան հանդէսը կատարուեցաւ առջի օր նախագահութեամբ Տ. Եռաքիմ պարտիարքին։ Շրջանաւարտները վկայական ստացան։ Հանդէսէն ետք կատարուեցաւ վարժարանին նոր մէկ թեւին հիմնարկէքը։

*** Սիւոզի խանդամ և Տրապիզոնի մնրաագրելու Տ. Բոսթանթին մեռաւ։ Յուզարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ մեծանանդէս նախագահութեամբ պատրարքին։ Հանդուցեալը շատ յարգուած դէմք մըն էր և երկու անգամ ընտրուած է Սինոդի անդամ։ Նախագահն էր նաև Յոյն բարեսիրական հասատութեանց հոգաբարձութեան։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութեան խորհրդական և ընդհ. քննիչ Լքթուլան պէյ հանգստեան կոչուած ըլլալով երէկ Ֆրանսա մեկնեցաւ։ Իրեն կը յաջողէ իր անդրանիկ որդին։ Պէյը առջի օր հրաժեշտի այցելութիւն տուաւ հայ–հռոմէականներու Կ. Պատրիարք Տ. Սապպաղեան սրբազանի։

ԻԶՄԻՐԻ ՕՍՄ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Հարիւր հազար ոսկի դրամագլուխով նոր ընկերութիւն մը խնդրած է կառավարութենէն, իրեւ փոխանցել Իզմիրի և շրջակայքին մէջեւ չոգենաւ բանեցնելու գործը։ Ցայտնի է թէ այս արտօնութիւնը տրուած է Օսմանեան Ընկերութեան որ 50,000 ոսկի դրամագլուխով կազմուած է և անկարող է նոր չոգենաւեր գնելու հինգերուն տեղ հակառակ դիմումներու։ Ծովային նախարարութիւնը պիտի քննէ այս գործը և պիտի ծանուցանէ Օսմ. ընկերութեան թէ, պիտի կրնայ իր դրամագլուխը աւելցնել և նոր զարգացում մը տալ իր սպասարկութեան։

ԿԶԻՒ ՇՈՒԵՆԱՒԵՐԸ. — Մախսուսէի Այտրն չոգենաւը կիրակի օր 1600 ուղեւորներով հասաւ Մեծ-Կղզի։ Շոգենաւին մէջ նեղութիւնը անկապրելի էր։ Ճամբորդներէն կէսը ժամերով ոտքի մնացած էին, և չոգենաւը մերթ ալ մերթ ձախ կը հակէր, մահոդութիւն պատճառելով։ Լեվանդ այս առթիւ կ'ըսէ թէ կարելի չէ՞ այս տեսակ անպատեհութեանց առաջքը առնել, քանի մը չոգենաւ աւելի բանեցնելով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷի Վարչութիւնը նուազագոյնի դրած է տոմսակի համար կարուած 15 մլիոն խաւաքարդներու հայթայթումը։ Պայմաններուն համար դիմել Ղալաթիա, Վարչութեան գրասենեակը, ամէն օր, բացի Ուրբաթէ և Կիրակիէ, կէս օրէն սկսեալ մինչեւ չորս ժամ ետքը։ 10—6

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Վճռաբեկ ատեանը վաւերացուց այն վճիռը որով ցմահ թիապարտութեան դատապարտուած էր Բերայի Տէմիսթոքլի որ կեղծ դրամ շինած և քշած էր։

ՀՐԻԵՂ. — Նախընթաց հինգշաբթի գիշեր մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Ամիթապի Արսա Քարշրսի թաղին և այրեցաւ 81 խանութ, փուռ մը և տուն մը։

*** Շաբաթ գիշեր հրդեհ ծագեցաւ Ատարազարի Ս. Հրեշտակապետ թաղին մէջ Տիգրան ազա Ճէնէրճեանի բնակարանէն և ամէնքը այրեցան երեք տուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 1 Յուլիս. —Սպանիոյ թագաւորը էսբուամատուբա յանձնաբ Գրոնչթաս զրկեց ողջունելու Ռուսիոյ կայսրը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լոնտոնի և Սաութէմբթընի միջեւ երթեւեկող ճեպընթաց կառախումբը գիշէն եկաւ Սալզպրի կայարանին մօտ։ 23 հոգի մեռան և 12 հոգի վիրաւորուեցան։ Մեռնողներուն մեծագոյն մասը Ամերիկացիներ են։

—Բուռն պայքար մը սկսաւ Անգլիոյ մէջ, ի նպաստ պարտաւորիչ կինուորական ծառայութեան։

—Հակալքոլական նշանաւոր երեսփոխան Ուիլֆրիտ Լաուրն, այս օր մեռաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Լեռնանուր դատախազը չարունակելով իր ճառը, պարզեց սոսյակոյտին գործած մեքենայութիւնները Տրէյֆիւսի դէմ, որոնց հետեւանքով անպարտ արձակուեցաւ Էսդէրհազի, թէեւ իր դէմ ջախջախիչ ապացոյցներ կային։ Վճռաբեկ Ատեանը հաստատեց թէ Տրէյֆիւսի խնդրին մէջ միակ յանցաւորը Էսդէրհազին էր։

—Նշանաւոր գրագէտ Ժան Լուէն մեռաւ։ Ծնած էր 1855ին Ֆէքանի մէջ։

—Այսօր կատարուեցաւ Բարիզ-Հռոմ նոր հեռագրթելին բացումը՝ Ֆրանսայէ ու Իտալիոյ հեռագրական և թղթատարական նախարարներուն կողմէ։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Ցանձնաժողովը նպաստաւոր քուէ տուաւ Բրուբ և Սքոտա տուներուն տալու Սերպիոյ ծրագրած զինուորական յանձնարարութիւնները։ Ստոր վրայ Ֆրանսա յայտարարեց որ եթէ Բրէսլաուան ալ այդ տեսակ յանձնարարութիւններ չըլլան՝ սերպիական ապագայ փոխառութիւնը Բարիզի սակարանին մէջ պիտի չընդունուի։

ՆԻԻ-ԵՈՐՔ.—Էրինկերի երկաթուղիին վրայ կառախումբ մը գիշէն եկաւ։ Անձրեւի ջուրերը մէկ քիլոմէտրի չափ տեղ ափած էին երկաթներու տակի գետինը։ Տասնրեսօթ հոգի մեռած կամ վիրաւորուած են։ Երկաթուղիին ընկերութիւնը պատասխանատու կը ճանչցուի՝ հսկողութիւն կատարած չըլլալուն համար։

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՊԵՏԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ԶԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.		104.25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	104.18
Երէկուան էն բարձր գինը	»	104.25
» էն վար գինը	»	104.14

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	146.25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	145.75
Երէկուան էն բարձր գինը	»	146.25
» էն վար գինը	»	145.62½

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Յուլիս 1906

Ֆրանսական Ռանթ 3%		96.32
Օսմ. միաց. գոնս. 4% բաց.		96.60
» » » գոց.		96.62
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	148.25
Ռէժիի պարտաթուղթ	»	444.—
Օսմանեան մաքս	»	500.—
Օսմանեան Պանքա	»	674.—
Ռիֆալի Լիոնէ	»	1148.—
Բարիզի Պանքա	»	1562.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	99.65
Իտալական »	5%	104 85
Ռուսական » 4% 1901		76.55
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	96.90
Պալիա Ռարա Այտրն	ֆր.	634.—

ՀՐԴԵՀ

Այս գիշեր ժամը 5½ին հրդեհ ծագեցաւ Սամաթիա, Գարակէօղ փողոց, Բէյնիրսի Նուվանի սեպհական ունպարավաճառ Բեթրոյի վարձքով նստած խանութէն։ Արկածը պատահած վայրը ամբողջ փայտաշէն ըլլալուն՝ հակառակ եղած ջանքերուն՝ բոցերը չուտով տարածուեցան և ջուրի նուազութենէն՝ այրեցան 8 խանութ և մէկ տուն։

ԱՐԱՐԱՏ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

Ամենամեծ ընտրություն ունի բոլոր տեսակի գրքերի, գրենական պարագաների և դպրոցական պարագաների։ Գրքեր ամենայն լեզուներով։ Գրենական պարագաներ՝ գրիչներ, մատիտներ, գունավոր մատիտներ, գունավոր մատիտներ և գունավոր մատիտներ։ Գրենական պարագաներ՝ գրիչներ, մատիտներ, գունավոր մատիտներ և գունավոր մատիտներ։ Գրենական պարագաներ՝ գրիչներ, մատիտներ, գունավոր մատիտներ և գունավոր մատիտներ։

Գրքեր՝ Ամենայն լեզուներով։ Գրենական պարագաներ՝ գրիչներ, մատիտներ, գունավոր մատիտներ և գունավոր մատիտներ։